

Türkiye’de İdari Coğrafya Açısından İlçe Merkezi Nüfus Büyüklükleri

In terms of Administrative Geography District Center Population Sizes of Turkey

Barış Taş^{*1}, Okan Türkan²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Çankırı

²Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Çankırı

Öz: İlçeler, Türkiye’de illerden sonraki mülki idare alanlarıdır. Bu bağlamda ilçeler Türkiye’de, bir yönetsel alanı temsil ederler. İlçe merkezleri ise, bu yönetsel alana yönetim merkezliği yapan yerleşmeleri oluşturur. Türkiye’deki ilçe merkezlerinin nüfus büyüklükleri ise oldukça geniş bir ölçeğe sahiptir. 2017 yılı sonu itibariyle 582 nüfusa sahip (Karabük-Ovacık) en küçük ilçe merkezinden 115.987 nüfusa sahip (Zonguldak-Ereğli) en büyük ilçe merkezine kadar nüfus miktarları değişim göstermektedir. İdari açıdan aynı konumda bulunan ilçe merkezlerinde nüfustaki bu değişim, gerçekten dikkate alınacak düzeydedir. Bu nedenle çalışmada tüm ilçe merkezleri, nüfus büyüklüğü açısından ele alınacak ve idari coğrafya açısından sorunlar ortaya konmaya çalışılacaktır. Türkiye’de Büyükşehir belediyesi kapsamı dışında kalan 451 ilçe idari alanı bulunmaktadır. Bu ilçelere merkezlik yapan yerleşmelerden 167 tanesi 5.000 ve altı nüfusa sahiptir. 97 tanesi ise 5.000-10.000 arası nüfusa sahiptir. Buna karşın yalnızca bir ilçe merkezi 100 binin üzerinde sahiptir. Bu durum, gerek kamu yönetimi, gerekse idari coğrafya açısından çeşitli problemleri doğurmaktadır. Bu problemlerin başında, kamuya yük getiren kurum ve kuruluşların oluşturulması ve gereksiz yatırımların yapılması gelmektedir. İlçe merkezi durumundaki yerleşmelerde, belediye örgütü yanında çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının müdürlükleri de bulunur. Bu yönüyle ilçe merkezi durumundaki yerleşmeler, kentsel fonksiyonlara sahip olmalıdır. Günümüz şartlarında nüfusu 20.000, hatta 30.000’in altında olan bir yerleşmenin şehirselleşme fonksiyonlar göstermesi oldukça güçtür. İdari yapıda yapılacak değişiklikler ile birkaç ilçe idari alanının birleştirilmesi ve fonksiyonel açıdan gelişmiş ilçe merkezleri oluşturulabilir. Böylece kamu hizmetlerinin verimliliği artacak, ülke genelinde ekonomik açıdan tasarruf sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlçe merkezi, Nüfus büyüklüğü, Şehirselleşme fonksiyon, Kamu yararı

Abstract: Districts, administrative areas are the next administrations of the provinces in Turkey. In this context districts in Turkey represent an administrative area. The district centers, constitute settlements that are centralized to this administrative area. The size of the district population centers in Turkey has a fairly large scale while. As of the end of 2017, the population amounts to the largest district center with a population of 115.987 (Zonguldak-Ereğli) from the smallest district center with a population of 582 (Karabük-Ovacık). This change in influence in the district centers which are in the same position from the administrative point is really considered. For this reason, all district centers in the study will be dealt with in terms of population size and problems will be tried to be revealed in terms of administrative geography. 451 districts are outside the scope of the metropolitan municipalities in Turkey is located in the administrative field. Of these settlements, 167 have a population of 5.000 and below. 97 of them have populations between 5,000 and 10,000. On the contrary, only one district center has over 100 thousand. This situation causes various problems both in terms of public administration and administrative geography. The first of these problems is the establishment of institutions and institutions that make public burden and making unnecessary investments. In settlements with the district center, there are municipal organizations as well as directorates of various public institutions and organizations. In this respect, settlements in the case of the district center should have urban functions. It is very difficult for a settlement that has a population of 20,000 or even under 30,000 in today's conditions to show urban functions. In this respect, settlements

* İletişim yazarı: Barış Taş, e-posta: tas.baris@hotmail.com

TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu
International Geography Symposium on the 30th Anniversary of TUCAUM
3-6 Ekim 2018 /3-6 October 2018, Ankara

in the case of the district center should have urban functions. It is very difficult for a settlement that has a population of 20,000 or even under 30,000 in today's conditions to show urban functions. The changes to be made in the administrative structure and the consolidation of several administrative districts of the county and the district centers developed from the functional point of view can be established. Thus, the efficiency of public services will increase and economical savings will be ensured throughout the country.

Keywords: *District center, Population size, Urban function, Public benefit*